

Եւ հաւատին տեսնա կու. քի խոճան լիւր-
ները առաւ. ջու. ձան ձան չի հաներ նը, Կեթա
խոճային փարաները յետ կուլամ կու. խոճան
կերտը²⁶ կ'ենամ կու ջու կըստ կու. "Ի՛նչ օսկի
եւ հաւատի փարսցընեւ նը,"

— Էս էի ան օսկիները պաճայէն վար
նիտողը տեսնա չըմար տա՞ն առնաս տի.
Թէ՛ղ²⁷ քան²⁸ օսկիները յետ տուր:

— Ասված իմ ուզածս յընծի ղըկեց,
գնամ կորսըվեց!

— Մենեք, մըլեր, աուր խոճա, ես չինե²⁹
քեֆիտ³⁰ հա՛, ա՛կա՛ր չիտաս նա՛ խապար³¹ էս
տա՛մ ի՛շ ա՛նեիմ տի, ա՛նթամ զատուե³² գան-
գաս տի տամա՛ն!

— Ի՛շ կըլիս նը, ալ պաշայեցիդ³³ գըլիս
ցաւցնես նը. գնամ քեֆտ ի՛շ կուլամ նա՛ տն երա՛մ:

Եւ հաւատին ուժաւոր³⁴ կըլլայ կու. շատ
ղզմը³⁵ կըլի կու ջու. կ'ենթա զատուե գանգաս
կ'ենամ կու:

Ղատին մարդ ղըկա՛մ կու խոճային վօր յիր
յա՛նջվեց գա. եւ հաւատին ալ գուգայ կու խո-
ճան տանելու հըմար: Անվախտը³⁶ խոճան կըստ
կու եւ հաւատուե.

— Էս ֆըխարաւ³⁷ մարդ էմ, լաթերս
հին էն, ղատուե յա՛նջվեց իսա լաթերօքս շեմ
կայար էլալ, յառնամաւ³⁸ ունիմ, հէ՛ն կըլի:
Բու սամուր³⁹ քիրքդ բեր տա՛մ հաքնիմ անպէս
էթամ:

Եւ հաւատին տեսնա կու. քի պախը⁴⁰
չէշիւ⁴¹ շըլի տի կ'ենթա յիր քիրքը բերա՛մ կու
ջու կըստ կու. "ըհընաքա⁴² քիրքը, Թէ՛ղ էրա՛մ,
հագիր⁴³ էթանը,"

Խոճան քիրքը հաքնիէն յեք'քը կ'ըստ
կու եւ հաւատուե. "էս խոճանէմ, սամուր քիրք
ալ հաքըր էմ, հէ՛ն յըլիլը բա՛ն ա՛ քի միւ-
շուք ղատուե տունը եայեան⁴⁴ էթամ. ի՛շ
կ'ըլի էշտ բեր տա՛մ հեղնամ անպէս էթամ.

Եւ հաւատին կ'ենթա էշ-նալ բերա՛մ կու ջու.
"իշտաքա⁴⁵ էշը, կ'ըստ կու, հայտե էթանը,"
ընամը⁴⁶ խոճան էշը հեղնա կու ջու
երկուրը մէյտեղ ճանփայ կ'ընիին կու. խոճան
յա՛նջվեց թափուա՛ք,⁴⁷ չալուս⁴⁸ եայեանը,

— ²⁶ Կեթա. — ²⁷ Զու. — ²⁸ Բոյն. — ²⁹ Եղաւ թէ Ե. —
³⁰ Կեթա. — ³¹ Գե. — ³² Գատու. — ³³ Եղաւ. —
³⁴ Եղաւ. — ³⁵ Բարկան. — ³⁶ Եղաւ Թամանայ. — ³⁷ Եղաւ. —
³⁸ Զամուր. — ³⁹ Եղաւ. — ⁴⁰ Եղաւ. — ⁴¹ Եղաւ. —
⁴² Եղաւ. — ⁴³ Եղաւ. — ⁴⁴ Եղաւ. — ⁴⁵ Եղաւ. —
⁴⁶ Եղաւ. — ⁴⁷ Եղաւ. — ⁴⁸ Եղաւ. — ⁴⁹ Եղաւ. —
⁵⁰ Եղաւ. — ⁵¹ Եղաւ. — ⁵² Եղաւ. — ⁵³ Եղաւ. —
⁵⁴ Եղաւ. — ⁵⁵ Եղաւ. — ⁵⁶ Եղաւ. — ⁵⁷ Եղաւ. —
⁵⁸ Եղաւ. — ⁵⁹ Եղաւ. — ⁶⁰ Եղաւ. — ⁶¹ Եղաւ. —
⁶² Եղաւ. — ⁶³ Եղաւ. — ⁶⁴ Եղաւ. — ⁶⁵ Եղաւ. —
⁶⁶ Եղաւ. — ⁶⁷ Եղաւ. — ⁶⁸ Եղաւ. — ⁶⁹ Եղաւ. —
⁷⁰ Եղաւ. — ⁷¹ Եղաւ. — ⁷² Եղաւ. — ⁷³ Եղաւ. —
⁷⁴ Եղաւ. — ⁷⁵ Եղաւ. — ⁷⁶ Եղաւ. — ⁷⁷ Եղաւ. —
⁷⁸ Եղաւ. — ⁷⁹ Եղաւ. — ⁸⁰ Եղաւ. — ⁸¹ Եղաւ. —
⁸² Եղաւ. — ⁸³ Եղաւ. — ⁸⁴ Եղաւ. — ⁸⁵ Եղաւ. —
⁸⁶ Եղաւ. — ⁸⁷ Եղաւ. — ⁸⁸ Եղաւ. — ⁸⁹ Եղաւ. —
⁹⁰ Եղաւ. — ⁹¹ Եղաւ. — ⁹² Եղաւ. — ⁹³ Եղաւ. —
⁹⁴ Եղաւ. — ⁹⁵ Եղաւ. — ⁹⁶ Եղաւ. — ⁹⁷ Եղաւ. —
⁹⁸ Եղաւ. — ⁹⁹ Եղաւ. — ¹⁰⁰ Եղաւ. — ¹⁰¹ Եղաւ. —
¹⁰² Եղաւ. — ¹⁰³ Եղաւ. — ¹⁰⁴ Եղաւ. — ¹⁰⁵ Եղաւ. —
¹⁰⁶ Եղաւ. — ¹⁰⁷ Եղաւ. — ¹⁰⁸ Եղաւ. — ¹⁰⁹ Եղաւ. —
¹¹⁰ Եղաւ. — ¹¹¹ Եղաւ. — ¹¹² Եղաւ. — ¹¹³ Եղաւ. —
¹¹⁴ Եղաւ. — ¹¹⁵ Եղաւ. — ¹¹⁶ Եղաւ. — ¹¹⁷ Եղաւ. —
¹¹⁸ Եղաւ. — ¹¹⁹ Եղաւ. — ¹²⁰ Եղաւ. — ¹²¹ Եղաւ. —
¹²² Եղաւ. — ¹²³ Եղաւ. — ¹²⁴ Եղաւ. — ¹²⁵ Եղաւ. —
¹²⁶ Եղաւ. — ¹²⁷ Եղաւ. — ¹²⁸ Եղաւ. — ¹²⁹ Եղաւ. —
¹³⁰ Եղաւ. — ¹³¹ Եղաւ. — ¹³² Եղաւ. — ¹³³ Եղաւ. —
¹³⁴ Եղաւ. — ¹³⁵ Եղաւ. — ¹³⁶ Եղաւ. — ¹³⁷ Եղաւ. —
¹³⁸ Եղաւ. — ¹³⁹ Եղաւ. — ¹⁴⁰ Եղաւ. — ¹⁴¹ Եղաւ. —
¹⁴² Եղաւ. — ¹⁴³ Եղաւ. — ¹⁴⁴ Եղաւ. — ¹⁴⁵ Եղաւ. —
¹⁴⁶ Եղաւ. — ¹⁴⁷ Եղաւ. — ¹⁴⁸ Եղաւ. — ¹⁴⁹ Եղաւ. —
¹⁵⁰ Եղաւ. — ¹⁵¹ Եղաւ. — ¹⁵² Եղաւ. — ¹⁵³ Եղաւ. —
¹⁵⁴ Եղաւ. — ¹⁵⁵ Եղաւ. — ¹⁵⁶ Եղաւ. — ¹⁵⁷ Եղաւ. —
¹⁵⁸ Եղաւ. — ¹⁵⁹ Եղաւ. — ¹⁶⁰ Եղաւ. — ¹⁶¹ Եղաւ. —
¹⁶² Եղաւ. — ¹⁶³ Եղաւ. — ¹⁶⁴ Եղաւ. — ¹⁶⁵ Եղաւ. —
¹⁶⁶ Եղաւ. — ¹⁶⁷ Եղաւ. — ¹⁶⁸ Եղաւ. — ¹⁶⁹ Եղաւ. —
¹⁷⁰ Եղաւ. — ¹⁷¹ Եղաւ. — ¹⁷² Եղաւ. — ¹⁷³ Եղաւ. —
¹⁷⁴ Եղաւ. — ¹⁷⁵ Եղաւ. — ¹⁷⁶ Եղաւ. — ¹⁷⁷ Եղաւ. —
¹⁷⁸ Եղաւ. — ¹⁷⁹ Եղաւ. — ¹⁸⁰ Եղաւ. — ¹⁸¹ Եղաւ. —
¹⁸² Եղաւ. — ¹⁸³ Եղաւ. — ¹⁸⁴ Եղաւ. — ¹⁸⁵ Եղաւ. —
¹⁸⁶ Եղաւ. — ¹⁸⁷ Եղաւ. — ¹⁸⁸ Եղաւ. — ¹⁸⁹ Եղաւ. —
¹⁹⁰ Եղաւ. — ¹⁹¹ Եղաւ. — ¹⁹² Եղաւ. — ¹⁹³ Եղաւ. —
¹⁹⁴ Եղաւ. — ¹⁹⁵ Եղաւ. — ¹⁹⁶ Եղաւ. — ¹⁹⁷ Եղաւ. —
¹⁹⁸ Եղաւ. — ¹⁹⁹ Եղաւ. — ²⁰⁰ Եղաւ. — ²⁰¹ Եղաւ. —
²⁰² Եղաւ. — ²⁰³ Եղաւ. — ²⁰⁴ Եղաւ. — ²⁰⁵ Եղաւ. —
²⁰⁶ Եղաւ. — ²⁰⁷ Եղաւ. — ²⁰⁸ Եղաւ. — ²⁰⁹ Եղաւ. —
²¹⁰ Եղաւ. — ²¹¹ Եղաւ. — ²¹² Եղաւ. — ²¹³ Եղաւ. —
²¹⁴ Եղաւ. — ²¹⁵ Եղաւ. — ²¹⁶ Եղաւ. — ²¹⁷ Եղաւ. —
²¹⁸ Եղաւ. — ²¹⁹ Եղաւ. — ²²⁰ Եղաւ. — ²²¹ Եղաւ. —
²²² Եղաւ. — ²²³ Եղաւ. — ²²⁴ Եղաւ. — ²²⁵ Եղաւ. —
²²⁶ Եղաւ. — ²²⁷ Եղաւ. — ²²⁸ Եղաւ. — ²²⁹ Եղաւ. —
²³⁰ Եղաւ. — ²³¹ Եղաւ. — ²³² Եղաւ. — ²³³ Եղաւ. —
²³⁴ Եղաւ. — ²³⁵ Եղաւ. — ²³⁶ Եղաւ. — ²³⁷ Եղաւ. —
²³⁸ Եղաւ. — ²³⁹ Եղաւ. — ²⁴⁰ Եղաւ. — ²⁴¹ Եղաւ. —
²⁴² Եղաւ. — ²⁴³ Եղաւ. — ²⁴⁴ Եղաւ. — ²⁴⁵ Եղաւ. —
²⁴⁶ Եղաւ. — ²⁴⁷ Եղաւ. — ²⁴⁸ Եղաւ. — ²⁴⁹ Եղաւ. —
²⁵⁰ Եղաւ. — ²⁵¹ Եղաւ. — ²⁵² Եղաւ. — ²⁵³ Եղաւ. —
²⁵⁴ Եղաւ. — ²⁵⁵ Եղաւ. — ²⁵⁶ Եղաւ. — ²⁵⁷ Եղաւ. —
²⁵⁸ Եղաւ. — ²⁵⁹ Եղաւ. — ²⁶⁰ Եղաւ. — ²⁶¹ Եղաւ. —
²⁶² Եղաւ. — ²⁶³ Եղաւ. — ²⁶⁴ Եղաւ. — ²⁶⁵ Եղաւ. —
²⁶⁶ Եղաւ. — ²⁶⁷ Եղաւ. — ²⁶⁸ Եղաւ. — ²⁶⁹ Եղաւ. —
²⁷⁰ Եղաւ. — ²⁷¹ Եղաւ. — ²⁷² Եղաւ. — ²⁷³ Եղաւ. —
²⁷⁴ Եղաւ. — ²⁷⁵ Եղաւ. — ²⁷⁶ Եղաւ. — ²⁷⁷ Եղաւ. —
²⁷⁸ Եղաւ. — ²⁷⁹ Եղաւ. — ²⁸⁰ Եղաւ. — ²⁸¹ Եղաւ. —
²⁸² Եղաւ. — ²⁸³ Եղաւ. — ²⁸⁴ Եղաւ. — ²⁸⁵ Եղաւ. —
²⁸⁶ Եղաւ. — ²⁸⁷ Եղաւ. — ²⁸⁸ Եղաւ. — ²⁸⁹ Եղաւ. —
²⁹⁰ Եղաւ. — ²⁹¹ Եղաւ. — ²⁹² Եղաւ. — ²⁹³ Եղաւ. —
²⁹⁴ Եղաւ. — ²⁹⁵ Եղաւ. — ²⁹⁶ Եղաւ. — ²⁹⁷ Եղաւ. —
²⁹⁸ Եղաւ. — ²⁹⁹ Եղաւ. — ³⁰⁰ Եղաւ. — ³⁰¹ Եղաւ. —
³⁰² Եղաւ. — ³⁰³ Եղաւ. — ³⁰⁴ Եղաւ. — ³⁰⁵ Եղաւ. —
³⁰⁶ Եղաւ. — ³⁰⁷ Եղաւ. — ³⁰⁸ Եղաւ. — ³⁰⁹ Եղաւ. —
³¹⁰ Եղաւ. — ³¹¹ Եղաւ. — ³¹² Եղաւ. — ³¹³ Եղաւ. —
³¹⁴ Եղաւ. — ³¹⁵ Եղաւ. — ³¹⁶ Եղաւ. — ³¹⁷ Եղաւ. —
³¹⁸ Եղաւ. — ³¹⁹ Եղաւ. — ³²⁰ Եղաւ. — ³²¹ Եղաւ. —
³²² Եղաւ. — ³²³ Եղաւ. — ³²⁴ Եղաւ. — ³²⁵ Եղաւ. —
³²⁶ Եղաւ. — ³²⁷ Եղաւ. — ³²⁸ Եղաւ. — ³²⁹ Եղաւ. —
³³⁰ Եղաւ. — ³³¹ Եղաւ. — ³³² Եղաւ. — ³³³ Եղաւ. —
³³⁴ Եղաւ. — ³³⁵ Եղաւ. — ³³⁶ Եղաւ. — ³³⁷ Եղաւ. —
³³⁸ Եղաւ. — ³³⁹ Եղաւ. — ³⁴⁰ Եղաւ. — ³⁴¹ Եղաւ. —
³⁴² Եղաւ. — ³⁴³ Եղաւ. — ³⁴⁴ Եղաւ. — ³⁴⁵ Եղաւ. —
³⁴⁶ Եղաւ. — ³⁴⁷ Եղաւ. — ³⁴⁸ Եղաւ. — ³⁴⁹ Եղաւ. —
³⁵⁰ Եղաւ. — ³⁵¹ Եղաւ. — ³⁵² Եղաւ. — ³⁵³ Եղաւ. —
³⁵⁴ Եղաւ. — ³⁵⁵ Եղաւ. — ³⁵⁶ Եղաւ. — ³⁵⁷ Եղաւ. —
³⁵⁸ Եղաւ. — ³⁵⁹ Եղաւ. — ³⁶⁰ Եղաւ. — ³⁶¹ Եղաւ. —
³⁶² Եղաւ. — ³⁶³ Եղաւ. — ³⁶⁴ Եղաւ. — ³⁶⁵ Եղաւ. —
³⁶⁶ Եղաւ. — ³⁶⁷ Եղաւ. — ³⁶⁸ Եղաւ. — ³⁶⁹ Եղաւ. —
³⁷⁰ Եղաւ. — ³⁷¹ Եղաւ. — ³⁷² Եղաւ. — ³⁷³ Եղաւ. —
³⁷⁴ Եղաւ. — ³⁷⁵ Եղաւ. — ³⁷⁶ Եղաւ. — ³⁷⁷ Եղաւ. —
³⁷⁸ Եղաւ. — ³⁷⁹ Եղաւ. — ³⁸⁰ Եղաւ. — ³⁸¹ Եղաւ. —
³⁸² Եղաւ. — ³⁸³ Եղաւ. — ³⁸⁴ Եղաւ. — ³⁸⁵ Եղաւ. —
³⁸⁶ Եղաւ. — ³⁸⁷ Եղաւ. — ³⁸⁸ Եղաւ. — ³⁸⁹ Եղաւ. —
³⁹⁰ Եղաւ. — ³⁹¹ Եղաւ. — ³⁹² Եղաւ. — ³⁹³ Եղաւ. —
³⁹⁴ Եղաւ. — ³⁹⁵ Եղաւ. — ³⁹⁶ Եղաւ. — ³⁹⁷ Եղաւ. —
³⁹⁸ Եղաւ. — ³⁹⁹ Եղաւ. — ⁴⁰⁰ Եղաւ. — ⁴⁰¹ Եղաւ. —
⁴⁰² Եղաւ. — ⁴⁰³ Եղաւ. — ⁴⁰⁴ Եղաւ. — ⁴⁰⁵ Եղաւ. —
⁴⁰⁶ Եղաւ. — ⁴⁰⁷ Եղաւ. — ⁴⁰⁸ Եղաւ. — ⁴⁰⁹ Եղաւ. —
⁴¹⁰ Եղաւ. — ⁴¹¹ Եղաւ. — ⁴¹² Եղաւ. — ⁴¹³ Եղաւ. —
⁴¹⁴ Եղաւ. — ⁴¹⁵ Եղաւ. — ⁴¹⁶ Եղաւ. — ⁴¹⁷ Եղաւ. —
⁴¹⁸ Եղաւ. — ⁴¹⁹ Եղաւ. — ⁴²⁰ Եղաւ. — ⁴²¹ Եղաւ. —
⁴²² Եղաւ. — ⁴²³ Եղաւ. — ⁴²⁴ Եղաւ. — ⁴²⁵ Եղաւ. —
⁴²⁶ Եղաւ. — ⁴²⁷ Եղաւ. — ⁴²⁸ Եղաւ. — ⁴²⁹ Եղաւ. —
⁴³⁰ Եղաւ. — ⁴³¹ Եղաւ. — ⁴³² Եղաւ. — ⁴³³ Եղաւ. —
⁴³⁴ Եղաւ. — ⁴³⁵ Եղաւ. — ⁴³⁶ Եղաւ. — ⁴³⁷ Եղաւ. —
⁴³⁸ Եղաւ. — ⁴³⁹ Եղաւ. — ⁴⁴⁰ Եղաւ. — ⁴⁴¹ Եղաւ. —
⁴⁴² Եղաւ. — ⁴⁴³ Եղաւ. — ⁴⁴⁴ Եղաւ. — ⁴⁴⁵ Եղաւ. —
⁴⁴⁶ Եղաւ. — ⁴⁴⁷ Եղաւ. — ⁴⁴⁸ Եղաւ. — ⁴⁴⁹ Եղաւ. —
⁴⁵⁰ Եղաւ. — ⁴⁵¹ Եղաւ. — ⁴⁵² Եղաւ. — ⁴⁵³ Եղաւ. —
⁴⁵⁴ Եղաւ. — ⁴⁵⁵ Եղաւ. — ⁴⁵⁶ Եղաւ. — ⁴⁵⁷ Եղաւ. —
⁴⁵⁸ Եղաւ. — ⁴⁵⁹ Եղաւ. — ⁴⁶⁰ Եղաւ. — ⁴⁶¹ Եղաւ. —
⁴⁶² Եղաւ. — ⁴⁶³ Եղաւ. — ⁴⁶⁴ Եղաւ. — ⁴⁶⁵ Եղաւ. —
⁴⁶⁶ Եղաւ. — ⁴⁶⁷ Եղաւ. — ⁴⁶⁸ Եղաւ. — ⁴⁶⁹ Եղաւ. —
⁴⁷⁰ Եղաւ. — ⁴⁷¹ Եղաւ. — ⁴⁷² Եղաւ. — ⁴⁷³ Եղաւ. —
⁴⁷⁴ Եղաւ. — ⁴⁷⁵ Եղաւ. — ⁴⁷⁶ Եղաւ. — ⁴⁷⁷ Եղաւ. —
⁴⁷⁸ Եղաւ. — ⁴⁷⁹ Եղաւ. — ⁴⁸⁰ Եղաւ. — ⁴⁸¹ Եղաւ. —
⁴⁸² Եղաւ. — ⁴⁸³ Եղաւ. — ⁴⁸⁴ Եղաւ. — ⁴⁸⁵ Եղաւ. —
⁴⁸⁶ Եղաւ. — ⁴⁸⁷ Եղաւ. — ⁴⁸⁸ Եղաւ. — ⁴⁸⁹ Եղաւ. —
⁴⁹⁰ Եղաւ. — ⁴⁹¹ Եղաւ. — ⁴⁹² Եղաւ. — ⁴⁹³ Եղաւ. —
⁴⁹⁴ Եղաւ. — ⁴⁹⁵ Եղաւ. — ⁴⁹⁶ Եղաւ. — ⁴⁹⁷ Եղաւ. —
⁴⁹⁸ Եղաւ. — ⁴⁹⁹ Եղաւ. — ⁵⁰⁰ Եղաւ. — ⁵⁰¹ Եղաւ. —
⁵⁰² Եղաւ. — ⁵⁰³ Եղաւ. — ⁵⁰⁴ Եղաւ. — ⁵⁰⁵ Եղաւ. —
⁵⁰⁶ Եղաւ. — ⁵⁰⁷ Եղաւ. — ⁵⁰⁸ Եղաւ. — ⁵⁰⁹ Եղաւ. —
⁵¹⁰ Եղաւ. — ⁵¹¹ Եղաւ. — ⁵¹² Եղաւ. — ⁵¹³ Եղաւ. —
⁵¹⁴ Եղաւ. — ⁵¹⁵ Եղաւ. — ⁵¹⁶ Եղաւ. — ⁵¹⁷ Եղաւ. —
⁵¹⁸ Եղաւ. — ⁵¹⁹ Եղաւ. — ⁵²⁰ Եղաւ. — ⁵²¹ Եղաւ. —
⁵²² Եղաւ. — ⁵²³ Եղաւ. — ⁵²⁴ Եղաւ. — ⁵²⁵ Եղաւ. —
⁵²⁶ Եղաւ. — ⁵²⁷ Եղաւ. — ⁵²⁸ Եղաւ. — ⁵²⁹ Եղաւ. —
⁵³⁰ Եղաւ. — ⁵³¹ Եղաւ. — ⁵³² Եղաւ. — ⁵³³ Եղաւ. —
⁵³⁴ Եղաւ. — ⁵³⁵ Եղաւ. — ⁵³⁶ Եղաւ. — ⁵³⁷ Եղաւ. —
⁵³⁸ Եղաւ. — ⁵³⁹ Եղաւ. — ⁵⁴⁰ Եղաւ. — ⁵⁴¹ Եղաւ. —
⁵⁴² Եղաւ. — ⁵⁴³ Եղաւ. — ⁵⁴⁴ Եղաւ. — ⁵⁴⁵ Եղաւ. —
⁵⁴⁶ Եղաւ. — ⁵⁴⁷ Եղաւ. — ⁵⁴⁸ Եղաւ. — ⁵⁴⁹ Եղաւ. —
⁵⁵⁰ Եղաւ. — ⁵⁵¹ Եղաւ. — ⁵⁵² Եղաւ. — ⁵⁵³ Եղաւ. —
⁵⁵⁴ Եղաւ. — ⁵⁵⁵ Եղաւ. — ⁵⁵⁶ Եղաւ. — ⁵⁵⁷ Եղաւ. —
⁵⁵⁸ Եղաւ. — ⁵⁵⁹ Եղաւ. — ⁵⁶⁰ Եղաւ. — ⁵⁶¹ Եղաւ. —
⁵⁶² Եղաւ. — ⁵⁶³ Եղաւ. — ⁵⁶⁴ Եղաւ. — ⁵⁶⁵ Եղաւ. —
⁵⁶⁶ Եղաւ. — ⁵⁶⁷ Եղաւ. — ⁵⁶⁸ Եղաւ. — ⁵⁶⁹ Եղաւ. —
⁵⁷⁰ Եղաւ. — ⁵⁷¹ Եղաւ. — ⁵⁷² Եղաւ. — ⁵⁷³ Եղաւ. —
⁵⁷⁴ Եղաւ. — ⁵⁷⁵ Եղաւ. — ⁵⁷⁶ Եղաւ. — ⁵⁷⁷ Եղաւ. —
⁵⁷⁸ Եղաւ. — ⁵⁷⁹ Եղաւ. — ⁵⁸⁰ Եղաւ. — ⁵⁸¹ Եղաւ. —
⁵⁸² Եղաւ. — ⁵⁸³ Եղաւ. — ⁵⁸⁴ Եղաւ. — ⁵⁸⁵ Եղաւ. —
⁵⁸⁶ Եղաւ. — ⁵⁸⁷ Եղաւ. — ⁵⁸⁸ Եղաւ. — ⁵⁸⁹ Եղաւ. —
⁵⁹⁰ Եղաւ. — ⁵⁹¹ Եղաւ. — ⁵⁹² Եղաւ. — ⁵⁹³ Եղաւ. —
⁵⁹⁴ Եղաւ. — ⁵⁹⁵ Եղաւ. — ⁵⁹⁶ Եղաւ. — ⁵⁹⁷ Եղաւ. —
⁵⁹⁸ Եղաւ. — ⁵⁹⁹ Եղաւ. — ⁶⁰⁰ Եղաւ. — ⁶⁰¹ Եղաւ. —
⁶⁰² Եղաւ. — ⁶⁰³ Եղաւ. — ⁶⁰⁴ Եղաւ. — ⁶⁰⁵ Եղաւ. —
⁶⁰⁶ Եղաւ. — ⁶⁰⁷ Եղաւ. — ⁶⁰⁸ Եղաւ. — ⁶⁰⁹ Եղաւ. —
⁶¹⁰ Եղաւ. — ⁶¹¹ Եղաւ. — ⁶¹² Եղաւ. — ⁶¹³ Եղաւ. —
⁶¹⁴ Եղաւ. — ⁶¹⁵ Եղաւ. — ⁶¹⁶ Եղաւ. — ⁶¹⁷ Եղաւ. —
⁶¹⁸ Եղաւ. — ⁶¹⁹ Եղաւ. — ⁶²⁰ Եղաւ. — ⁶²¹ Եղաւ. —
⁶²² Եղաւ. — ⁶²³ Եղաւ. — ⁶²⁴ Եղաւ. — ⁶²⁵ Եղաւ. —
⁶²⁶ Եղաւ. — ⁶²⁷ Եղաւ. — ⁶²⁸ Եղաւ

գեղերով և այլոցներով գիտակցել էր յայդպիսիքը և զանգ արածներ էր զգնէր»:

Ե. «Իրազիտութեան կարեւորութիւնը եւ գոտաբանութեան եղանակը» Բնաբեր, ուշիմ՝ «Կիսթի» նպատակին յարմար միակ գրականքն է առ. ուսուցիչներ ու մանկավարժներ այդպիսի գրութիւններ ստեղծ կարգադրու են, գիտե՞ք որ ուսուցչութիւնն ու գոտաբանութիւնը շատ աղիւս, սուրբ եւ ամեն սրտի վրայ նստիլական մեծ պարտաւորութիւն մը գնող գործ մ'է: Այսպիսի գրութիւնը ծնողաց ալ կրնան շատ օգտակար ըլլալ: Ինչու որ ծնալք՝ աղան առաջին գոտաբանութիւնն են. ասոնք ինչպէս Մանկավարժ Բաղանտագիրն ալ կ'ընէ, «մանկան հարցումով յեղեկուել հարցումներուն, պատասխանելով, աղան թարմ մտքը կը պատրաստեն ուրիշ շրջանի եւ, որ է պարզը. ուր ոչ ոք մտքը կորէր զարգանայ ու բնիմաստի: Իրագիտութեան կարեւորութիւնը՝ զոր Պր. Բ. Թ. իր գրութեան եւ յաջորդ յօդակներէ հեղինակն է. Պաքսան ու թարգմանիչը՝ Ա. Ն. Թ. եւ Պատասխան խորագրը զորով փաստելով ու գրութիւնը բացատրութիւններով կը հաստատեն, առանց բացատրութեան ամեն կրթելի ազգ բնական է եւ կ'ընդունի: Դժնած օրէն մանուկ կ'ուզէ զինք շրջակայաց ապրկաններն իմանալ, շոյանել. եւ սրբալ հաստի կ'առնու ու մտքը կը զարգանայ, այնչափ աւելի կը ստատականայ իր հեռաբնութիւնն ալ: Միտ գրած, թերեւս փորձն իսկ առած էք, թէ աղագ բնչպէս կ'ուզեն իմանալ ամեն բանի ստեղծ, պատճառը, եւն են եւ. զանազան հարցմանց ինչպիսի կոյտեր կը յղանան ու անոնց լուծուծ որ կը խնդրեն: Ըստ անգամ՝ ասոնք վրայ կը ծնողները. բայց իրենց ալ իրենց հանձնարել հարցումներովն ու պատասխաններովն զանգ յանկարծակի կը բերեն ու բերանարաց կ'աղչեն: Տղայ որ սրտի երջանիկ է, ի՞նչ էր մտապահ հասակէն ջոնի ունենայ մէկն՝ որ զինք շրջակայաց իր մտադրութիւնն այդչափ զգուշ ու գրաւոր իրերը գիւրդան, պարզ, տարեկն ու գիտութեանը համապատասխան բացատրութիւններով, օրինակներով եւն են իրեն պարզ եւ անոք փարած առաջնորդէ կարգ ըստ կարգէ բարձրագոյն իրաց բնականն ալ:

Խօսքերնիս չերկարեմ ու համար կ'ընեն որ, մնացած յօդակներն ալ — անհնար է. ջանի մը գրականներն ի բաց առնելով — ու միայն նոյն իրագիտութեան հետ սերտ կապ ու աղերս ունին, այլ նոյն իսկ գործնական օրինակներով, օտար երեւելի մանկավարժներու շահական ու փորձնած դիտողութիւններով, գիւրդն միջոցներով (զ. օր. քառասունը չինիւ, Լեւազործներ թողիլ եւն են) այս իրագիտութեան ուսումն ամենուն մտայնել, սիրալի կ'ընեն: Չմոռանք բնիկ որ, իրագիտութեան համար կարեւոր եղած գործարարաց վրայ խօսիլ ալ զանց առնուած չէ: Արդ մեզի ուրիշ բան չի մնար գտել, բայց ի՞նչ է ժբալան հմուտ նմանաբան ու իր օգտաշատ թերթին՝ որ «ուսումն նախն ու մանկավարժական պիտանի ծառօթն օրինակներու եւ նորութիւններու (անտարակոյս փաստակար նորութիւններէ զգուշանալով) նախ-

րուած» է, երկրոր կեանք եւ յաջողութիւն մաղթել:

36. Retour d'Orient. Այս օրերս բնչունեցանք հետադարձ փր. առանց հեղինակի անուն, նախնաբար լոյս տեսած «Գաղղիական Ճշմարտութիւն» (la Vérité française) անուն պարբերականի մը մէջ, որմէ հանուած է: «Արեւելքէն վերադարձին» ընդհանուր անկարծիք կը ձգէ գործն իրական տպաւորութեանց նկատմամբ, բայց միայն կրօնական — քաղաքական տեսակետով: Նորհրդաւորութեանց նիւթն է Արեւելեան եկեղեցեաց միութեան ինչպիսի Արեւմտեանին հետ, անկէ ծագելի բարեբերին Արեւելքի համար՝ ոչ միայն զուտ կրօնական, այլ նաեւ. քաղաքական տեսակետով: Սա կայն բովանդակ գրականքն Արեւելքի մասին խօսելով շատ նեղ շրջանակի մէջ կը գտնուի: Միայն յունական եկեղեցին նկատի առնուած է, եւ արդի Եւսեպտական՝ աղագայ միութեան կամ ոչ-միութեան պարագային: Բուն Արեւելք, եւ միւս տարեւելեան եկեղեցիք խորհրդածուիքէն դուրս կը մնան, գրեթէ ոչ չօշափուած են: Եւսեպտիկ եւ Ռուսաց եկեղեցիներու եւ պիտութեանց ներկայ եւ ապա. զայ փոխադարձ գիրքն է միայն նկատի առնուած: Եւսեպտիկան մեզի Հայոցս համար՝ բաց ի ջանի մ'ախնարկութիւններէն՝ այնք ըստն է գրողը, ուստի մենք ալ հանգարտութեամբ սրտի կրնանք մեկդ զնեւ տեսարալ, առանց անոր պատմական կրօնական եւ քաղաքական խորհրդածութիւնքն կշռելու:

Ճ. Բ. Յ.

37. Ջեյնաւոյն, Ջէյթիւնի Անցեղանք եւ Ներկայէն: Տարաւս այն փորքը ընտանաբարհիմն վրայ համամարտար շատ աւելի գրականքն լոյս տեսած են ջան միւս կողմերուն, մանուսակ վերին արտիներ, ամենամեծ մասամբ եւրոպական այլեւ. այլ լեզուներով: Հայոցն գրականքներու մէջ նշանուոր է Ալլաշէրքեանի «Ալիւիա», որ սակայն տեղագրական ու ազգագրական են: Ներկայ գործն պատմական տեսական ընտրած է իրեն նիւթ, պատկերացընել ազգիւմ՝ նոյն երկրի անցեղան եւ ներկային: Առ այժմ՝ լոյս տեսած է միայն առաջին մասն, ուստի միայն անցեղալը՝ քիչ մ'աւելի բնագրական իմաստով: Վասն չի որս անցեղալը կը պարունակէ շատ երկար միջոց, անորոշ սկզբնաւորութիւնէն մինչեւ գրեթէ մեր օրերը, այսինքն 1890, համառոտ կերպով ներկայացընելով ամեն ինչ՝ զուտ պատմական եւ զոյգիցներ ու այլեւ. անցից վրայ յօրինուած տեղական «Հէր» երգեր: Բուն գրականքը բաժնուած է լիթ գլուխներու կամ հատաններու (էջ 29—154), սկսեալ Ձարմանուհի տիկնոջ անանգութենէն եւ հասնելով մինչեւ Սալէհ փաշայի օրերը: Գործը կ'ընթացուի խանդավառութեան մարտնչական է: Հէր — տաղեր տեղական թուրքերէնով են՝ յարակից ունեւարով միշտ հայ թարգմանութիւն մը: Մեզի համար անհնար է աւելի մանրամասնութեանց մէջ մտնել:

Գործին սկիզբն եւ վերջն կան այլեւ. մասեր՝ որ աւելի տեղագրական են, սրբալ պէտք էր ըսն գրութիւնը լաւ հասկնալու համար: Նախադիտելիքն (էջ 7—27) կը նկարագրէ երկրին

գրեցն ու սահմանները, կիսան, լեռներն, ղետերն ու աղբիւրներն, կենդանիներն ու թռչուններն, բոլորն ու արտադրութիւնքն, արուեստը, շահիքն բնակիչն, երկրին անուանակոչութեան պատճառն, բրիտանութեան մուտքն ու սրբալոյսերը, քաղաքին թաղերը, հիննադիւր շորից իշխանութեանց, գարոյցը, եկեղեցականք եւ նահատակք՝ յօլալով եպիսկոպոստ եւն: Վերջը Յաւելուած մը կայ (էջ 155—58) որ է ցուցով Ձէյթնունի գիւղերուն եւ ագարաններուն, իւրաքանչիւրն յանուանել, բաժնուած չորս խմբի: Բայ ի քաղաքէն մեծ գիւղերն են՝ Աւագ—կալ (Միտլ), Արեգին (Ալպալ), եւ Ֆոնուզ կամ Խառն. փոքր գիւղերն ու ագարանները՝ Ձէյթնունի շրջակայքն են թուում 24, Աւագ—կալը շրջակայքն ագարաններ 14, Արեգինի ագարանները՝ 45 եւ Ֆոնուզի շրջակայքն՝ 15: Ըստերը լոկ ագարան ըլլալով, բուն գիւղ կայ 32 թուով, որոց բնակչաց թիւը կ'ընէ հեղինակը 21-500 հոգի: (Ելագ 18-500): Իսկ քաղաքն պահանջին ունի 1500 տուն՝ միայն հայ:

Նախագիտելիքն՝ իր համառօտութեան մէջ ալ՝ ճոխ է պարունակուած թամբն. եւ այն՝ դարգարուած երկու շատ յարգի քաղաքներով եւ մէկ պատմութեով: Պատկերը կը ներկայացնէ քաղաքն իր հնչող բնակչութեով (Սօլալ, Բարսայր եւ Պարպիկն) շրջակայտուած, եւ նշանակուած բոլոր կարեւոր առեղծիք՝ որ թուրքով ծանուցելի եղած են: Առաջին եւ մեծ քաղաքը պարտաւորուած է յատուկ ինստիտուտ Տպարանայեա Վարդապետին (Հ. Դ. Արիկեան) եւ կը ներկայացնէ «Արեւիկեան կիլիկիան» (1.1.000.000 շաբով)՝ Բերիայէն մինչեւ Ալպիտան եւ Մերսինէն մինչեւ Ալիթապ, եւ այս մասին մեզի ծանօթ մտնէ քաղաքներէն աւելի ճոխ է: Արտաքինն ալ գեղեցիկ է, պարտաւորուած ըլլալով միենայի նշանաւոր քաղաքի Թեոֆիլոսի Թեոֆիլոսի թեոֆիլոսի մէջ քով: (Freitag und Berndt.) Երկրորդ քաղաքը քիչ մ'աւելի փոքր է, եւ է «քաղաքն Ձէյթնունի կամ Ռիւիոյ», ներկայացնելով քաղաքին եւ իր թաղերուն ընդհանուր յատկագիրը, շրջակայ ծամբաներով: Առնցմէ գարս միակ պատկեր մ'ունի գիրքը՝ Ձէյթնունցի մը, համբաժանութ լուսանկարին համեմատ:

38. Նորայ Ն. Բիւլնուրդի, Կորին Վարդապետ եւ իւրին թարգմանութիւնը, Գիւրք Մահարայեցւոյ, Եւթաղ Աղբիւրանդարացի, Աղաթանգիւտ եւ Փաւստոս Բիւլնուրդ, Հանդերձ գիտադութեան, առեկուծութեանք եւ լուսանկարութեանք: Այս գիրքն մասին, որ չայ գրախառնութեան քննութեան համար այլեւայլ առեկուծութեան կարեւոր երկարութիւն մըն է, ընդարձակ պիտի խօսիք յատուկ յօդուածով:

Ս

ՔԵԼԱՔԵՐԱՆ ՏԵՍՈՒԹԵԱՆ

Վիսնա, 29 Յունիս 1900:

Անգղիա: Ամսոյս 10ին Վիկտորիա Թագուհին կնքեց իւր արքունական ճոխութեամբն այն հրովարտակը՝ որով աշխարհի վրայ նոր ազգ մը պիտի ծնանէր: Այս հրովարտակաւ Աստորալիոյ անկախ կառավարութիւն ունեցող գաւառներն իրենց խորրդարաններումն ի մի ծուլանլով կը կազմեն այսուհետեւ Անատրապիան դաշնակցութիւն անուն նորածին Նասարակապետութիւն մը: — Աշանթիկներուն ապստամբութիւնն Անգղիա յաջողութեամբ ընկճելու ճամբուն վրայ է. Կոմասի մայրաքաղաքն որ ապստամբներէն պաշարուած էր կրցաւ պաշարմանէ թափել. անկէ յառաջ անգղիացի զորապետը յաջողած էր 600 հոգոյ թանակաւ մը՝ թշնամայն շղթան կտրելով ազատի:

Հարաւ-Աֆրիկիի պատերազմին մէջ որչափ ալ կ'ընդի թէ Բուրերուն մէջ անարաբայական դրութիւն մը տիրէ՝ սակայն եւ այնպէս փոփոխ յաջողութիւն ունեցած են երկու կողմն ալ, նկատելով ցայսօր տրուած աննշանակ ճակատները: Բուրերուն համար մեծ հարուած մ'եղած է անշուշտ՝ իրենց գորավար Օլիվիէին մօտը: — Բուրերուն Եւրոպա դրկած պատգամաւորութիւնն Ամերիկայէն դառնալով մեծ պատուով ընդունուեցաւ Պարիսեցոց կողմանէ: Պարիսէն պատգամաւորը ուղեւորեցան դէպ ի Ս. Պետերբուրգ, ուր Վեր. Զարէն ընդունուեցան: Թէ ինչ յաջողութիւն ունեցած են՝ այն չի գիտցուիր: Ուալէսի իշխանին վրայ Բրիտէի մէջ եղած դաւադրութեան դատաստանին մէջ Սիպիդոյ 16ամայ դաւադիրը դատարանին կողմանէ սպաննութեան դիտարարութենէ ազատ հրատարակուեցաւ. սակայն մինչեւ իւր չափահաս ըլլալը տէրութեան նկողնութեան տակ դրուեցաւ: Այս վճիռը շատ մեծ տեղահոսութիւն յարոց Անգղիոյ մամուլին մէջ:

Անատրիա: Յունիս 1ին իւր Բոպիշտադի պալատին մէջ Փրանկ. Փերդինանդոս Արքիդուքսն ամուսնացաւ կոմսուհի